

NOWY

Kurjer Łódzki

Dziennik polityczny, społeczny i literacki.

Poniedziałek, dnia 15 czerwca 1914 r.

Agentury: w Łodzi Biuro ogłoszeń „Promień”, Piotrkowska 81; w Pabjanicach A. Wadzyński, Zamkowa 28; w Zgierzu: Nowy Rynek, kiosk Aleksandra Lacha
WYŁĄCZNE PRAWO przyjmowania ogłoszeń w Rosji, za granicą i w Król. Polskiem, oprócz Łodzi i okolicy, oddane jest Domowi Handl. L. i E. Metz i S-ka

Redakcja i administracja „Now. Kurjera Łódzkiego” mieści się w lokalu przy ul. Zachodniej № 87.

Interesowani do redakcji, zgłaszać się mogą od 12 do 3 po południu i od 6 do 7 wiecz. Administracja otwarta od 8 rano do 7 wiecz.

Adres telegraficzny „Łódź Kurjer”

Rękopisów nadesłanych redakcja nie zwraca, za artykuły nieoznaczone z góry ceną, honorarjów administracja **wypłacać nie będzie.**

Prenumerata w Łodzi wynosi rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, miesięcznie kop. 50.

Za odnośnienie do domu lub przesyłką pocztową dolicza się 20 kop. miesięcznie.

Za przesyłką zagranicę dolicza się 60 k. miesięcznie

Zmiana adresu 20 kop. **Telefon № 253.**

Cena ogłoszeń: I-sza strona 50 kop. za wiersz lub jego miejsce, nadesłane 50 kop., nekrologi i reklamy 15 kop., ogłoszenia zwyczajne 10 kop., Drobne ogłoszenia 1½ kop. za wyraz

Ogłoszenia zamiejscowej I strona 50 kop. reklamy po 20 kop., zwyczaj. 12 k. za wiersz lub jego miejsce, w tekście 75 kop.

Ogród Koncertowy przy HOTELU MANTEUFLA Ogród Koncertowy.

WIELKI KONCERT

Orkiestry Symfonicznej Warszawskiej

Początek o g. 8 i pół, w Niedziele i święta o g. 8.
 W piątki koncerty symfoniczne. Abonament nieważny.

Wejście 40 kop. uczn. 20 kop. Symf. 60 kop. uczn. 30 kop.

Abona m. 8.60 kop.
 r2788—0—

**JARZĘBINOWA
 NIEZRÓWNANA**

WIADOMO POWSZECHNIE, że nalewka jarzębinowa jest napojem szczególnie lubianym przez Polaków.
NALEŻY ZAPAMIĘTAĆ, że otrzymane powodzenie i rozpowszechnienie tejże przypisać należy, prócz wykwintnego smaku — doskonałemu działaniu na żołądek jarzębiną regulującej proces trawienia.
NALEŻY ZAPAMIĘTAĆ sobie, że Jarzębina Niezrównana Szustowa — to w chwili obecnej ostatni wyraz produkcji wódczanej. Jest ona nie do zastąpienia pod względem smaku i gatunku.
NALEŻY RÓWNIEŻ NIE ZAPOMINAĆ o kieliszku Jarzębinowej Niezrównanej Szustowa przy śniadaniu, obiedzie i kolacji; osiągnięty wtedy połączenie przyjemnego z pożytecznym

TEATR „MINIATURE” w ogrodzie.

Cegielniana 34, telef. 35-23. Urania.
 Od poniedziałku 15 czerwca r. b. **„Rajskie jabłko”** OFENBACHA z p. **Celińską Wołowską.**
 „Zajęcza łapa” farsa w 1 akcie. Część koncertowa, orkiestra, kino. Ceny zwykłe. W razie deszczu w sali. Przedstawienie o 8 i 10 wiecz.
 Koncert od 7 w. We czwartek, piątek i sobotę tylko trzy gościnne występy słynnej wiodliwej Warszawskich Teatrów Rządowych. p. **MARJEWSKIEJ.**

Pięgi
 PRYSZCZE,
 OPALENIZNE,
 WAGRY,
 CZERWONOŚĆ TWARZY
 IW SZELKIE PŁAMY NAJSKUTECZNIEJ USUWA
PASTA DO TWARZY
 WYNALEZKU APTEKARZA
JANA NIWIŃSKIEGO.
 DLA UNIKNIĘCIA NAŚLADOWNICTWA, KAŻDE PUDEŁKO
 ZAOPATRZONE JEST W PŁOMBĘ NA KTÓREJ ZNAJDUJE SIĘ N° 204 I NAZWISKO WYNALEZCY.
 SPRZEDAŻ w APTEKACH, SKŁADACH APTECZNYCH I PERFUMERJACH.

**Doktor
 Skusiewicz
 powrócił.**

Dzisiejszy numer składa się z 8 kolumn.

KALENDARZYK.

Poniedziałek, 15 czerwca 1914 r.
 Dziś: Wita i Modesta.
 Jutro: Bennona B. W.

Płodność kobiet i śmiertelność dzieci w Łodzi.

Wybitny lekarz i uczonec, dr. Biegański, w jednej ze swych prac nawołuje kolegów do skrupulatnego i szczegółowego notowania każdego przypadku spotkanego w praktyce, gdyż pojedynczych zapisków z czasem powstać może dość bogaty i obfity materiał faktyczny, który da podstawę do wysnucia tych czy innych wniosków.

Świeży przykład wartości tego rodzaju postępowania widzimy w wydanej jako odbitka z „Ekonomisty”. *Statystyce urodzeń i śmiertelności dzieci wśród ubogiej ludności chrześcijańskiej i żydowskiej w Łodzi.* Jako materiał do pracy tej posłużyły autorowi, doktorowi Wł. Schoenaichowi, do niedawna lekarzowi naczelnemu szpitala Anny Marji w Łodzi, zapiski zebrane przez lat szereg w ambulatorjum szpitala dla dzieci.

Autor zadał sobie pytanie jaką ilość dzieci rodzą poszczególne matki, pochodzące z różnych klas społecznych, do pewnego wieku życia, oraz ile z tych dzieci pozostaje przy życiu. W tym celu każdą matkę, szukającą w szpitalu Anny Marji porady dla dziecka, pytano o wiek, o wyznanie, o zajęcie jej, względnie męża, o liczbę dzieci urodzonych, o liczbę dzieci umarłych.

Materiał zebrany tą drogą obejmuje 11,324 matki chrześcijanki, które razem miały 49,221 dzieci i 3,883 matki żydówki które urodziły 17,216 dzieci.

Na podstawie tego bogatego materiału dr. Schoenaich stwierdza, że „odsetki matek, mających określoną liczbę dzieci, są w poszczególnych grupach prawie równe, więc i płodność jest równa.

Wniosek ten różni się od rozpowszechnionego bardzo poglądu, jakoby rasa żydowska była płodniejsza od słowian, a w szczególności od nas.

Na zasadzie danych Dziewulskiego, odnośnie Warszawy, autor stwierdza, że na ludność katolicką przypada w stolicy największa liczba urodzeń, zarówno w ciągu lat szeregu, jak i w r. 1911, bo 32,91 na 1,000, gdy na protestancką—28,7, a na żydowską—24,45, co potwierdzają dane dla Łodzi i pozwala dr. Schoenaichowi na wypowiedzenie zdania, że mniejsza liczba urodzeń w rodzinach żydowskiej Warszawy pochodzi stąd, że dane obejmują całość ludności ży-

dowskiej—stolicy (zarówno ubogą jak i zamożną *przyp. spraw.*), gdzie „system ograniczenia potomstwa jest jeszcze bardziej rozpowszechniony niż wśród rodzin chrześcijańskich”.

„Ciekawą jest rzeczą stwierdzić, że wśród naszej statystyki, opartej na materiale, pochodzącym z klas ubogich ludności, wśród których nie uwydatnia się wpływ ograniczenia potomstwa, nie znajdujemy wybitnej różnicy w liczbie urodzin dzieci chrześcijańskich i żydowskich”.

W Łodzi można stwierdzić, że im starsza matka, tem liczniejsza jest jej potomstwo, czego niemożliwymy spostrzegać, gdyby neomalturjanizm szerzył się wśród klas niezamożnych tego miasta.

Porównanie z danymi dla Europy zachodniej pozwalają autorowi stwierdzić, że liczba urodzeń u nas jest znacznie wyższa, gdy bowiem na Zachodzie na 100 matek w wieku 40 — 45, 45 — 50 przypada 519—526—561 dzieci, u nas 835—905 dzieci na 100 matek.

Wobec tego, może nie powinnyby być płonne obawy kanclerza Bülowa przed „narodem królików”, który grozi jakoby zalewem państwu bojaźni bożej i dobrych obyczajów.

Obawy te jednak rozwiać mogą dane zawarte w drugiej części pracy dr. Schoenaicha i obejmujące śmiertelność dzieci znów na zasadzie tych samych wywiadów.

Tu już stwierdzamy, pisze autor, wybitne różnice wśród chrześcijan i żydów. Liczba dzieci zmarłych wśród żydów jest stale mniejszą, a liczba żyjących wśród żydów jest większą, niż wśród chrześcijan. Gdy, np. 10 matek chrześcijanek w wieku lat 40—45 miało przeciętnie 487 dzieci żyjących, to 100 matek żydówek w tymże wieku miało 588 dzieci żyjących, czyli o 100 dzieci więcej, inaczej o jedno dziecko w każdej rodzinie żydowskiej więcej.—„Otóż, dodaje autor, powyższymi stosunkami objaśnia się to ogólne mniemanie o nadzwyczaj-

N A P O L E O N

WSPANIAŁY UPOMINEK

Jesteśmy w posiadaniu kilkudziesięciu egzemplarzy wspaniałego albumu

N A P O L E O N

(legjony i Księstwo warszawskie)
w opracowaniu Ernesta Łunińskiego

Okolo 500 ilustracji.

Cena księgarska rb 11, prenumeratorzy „Kurjera“ nabywać mogą po

rb. 5.50.

Album obojrzeć można w administracji „Kurjera“ ul. Zachodnia 87.

Panna, znająca rachunkowość potrzebna do Administracji pisma z kaucją rubli 300 lub poręczeniem.

Oferty w „Kurjerze“ pod „Panna“.

Syndyk tymczasowy upadłości
Lucjana Wolnego

Adwokat przysięgły **Bro Isław Skoczyński**, na mocy 502 art. kod Handl. wzywa wierzycieli rzeczonyj upadłości, aby stawili się w ciągu dni 40 bądź osobiście, bądź przez pełnomocników przed syndykiem, aby oświadczyli mu z jakiego tytułu i co do jakiej sumy są wierzycielami i aby oddali mu tytuły swojej wiarytelnosci, przy tem uprzedza o prawnych skutkach niestawienia.

Syndyk tymczasowy, adwokat przysięgły **Skoczyński**
Piotrków 29 maja 11 czerwca 1914.

Patenty, na wynalazki, **MODELE** oraz **MARKI OCHRONNE** we wszelkich mocarstwach wyrabia się szybko, przy zupełnej dyskrecji. Duże doświadczenie. Pierwszorzędne referencje. **Bezpłatne** udzielanie porad codziennie od 3—4 po poł.

D. NEUHAUS
Łódź, Piotrkowska № 92, m. 9.

TAMŻE przyjmuje się ogłoszenia do wszystkich pism po cenach redakcyjnych. Kłisze do wszelkich druków. 1890—3

Pierwsza Lecznica Lekarzy Specjalistów dla przychodzących chorych

ul. Piotrkowska 45 (róg Zielonej)

WEWNĘTRZNE I NERWOWE Dr. J. Szwarowskiej ser codz. od 10—11 rano i od 4 i pół do 5 i pół wiecz.

CHOROBY CHIRURGICZNE Dr. M. Kantor od 2—3 i od 7—8 p.p.

CHOROBY KOBIECE Dr. M. Papierny codz. od 3—4

CHOROBY DZIECI Dr. J. Lipszyc codz. od 1—2

CHOROBY OCZU Dr. B. Donchin codz. od 9—10 r

CHOROBY NOSA, USZU I GARDŁA Dr. C. Blum poniedz., wtór. środ., czw., od 1—2, piątek, sob. niedz. od 9—10 r

CHOR. SKOENNE I WENERYCZNE Dr. L. Prybalski w niedz., wtorki czw., piątek od 1—2. Poniedz. środy, sob. od 8—9 wiecz.

Dr. H. SZUMACHER
We wtorki czwartki i piątki od 8¹/₂ do 9¹/₂, wiecz. w środy, soboty poniedz. od 1¹/₂ do 2¹/₂, po poł.

Analizy krwi, wydzielnin, moczu. Badańa mamek.
Porada dla niezamożnych kop. 50

„Rydwan“

Miesięcznik literacko-artystyczny
wychodzący od roku 1912 w Krakowie,
POD REDAKCJĄ
Cezarego JELLENTY,
(Dawniejsze „ATENEUM“).

„Rydwan“ poświęcony jest sprawom twórczości i kultury polskiej.
Główne działy: Literatura, sztuki plastyczne, muzyka, teatr, krytyka, idee filozoficzne.

Prenumerata wynosi: rocznie rb. 6, półrocznie rb. 3, kwartalnie rb. 1.50.

Skład główny na Łódź i okolice w księgarni Gebethnera i Wolfa, Piotrkowska № 87.

„KRYTYKA“

Czasopismo polityczno-społeczne i artystyczno-literackie wychodzące od piętnastu lat w Krakowie, od stycznia 1914 r. przeobraża się na **dwutygodnik**.

Programem „Krytyki“: samoistność i twórczość narodu i jednostki: Szereg pisarzy (D-r Bol. Limanowski, Wł. Studnicki, Dr. M. Sokolnicki, W. Feldman, Dr. M. Kukiel, L. Wasilewski i inni), rozbiiera w „Krytyce“ bieżące sprawy polityki i wojskowości polskiej, gdy myśliciele (J. Wł. Dawid, Kaz. Bleszyński) oraz wybitni artyści pióra torują drogę wysokiej kulturze duchowej. „Krytyka“ pragnie przekonywać czytelnika, nie dogmatyzować, umieszcza tedy artykuły dyskusyjne. Nadto w każdym zeszytzie sprawozdania z ruchu wychowawczego, z teatrów, nowości wydawniczych etc. O Królestwie i Rosji umieszcza „Krytyka“ stale obszernie artykuły krytyczne. Tem swoim stanowiskiem zajmuje „Krytyka“ w prasie odrębne stanowisko **ideowe**.

W roku 1913 umieszczało swe prace w „Krytyce“ **około 100 pisarzy**, wśród których znajdujemy talenty pierwszorzędne.

Jako dwutygodnik „Krytyka“ będzie mogła spełnić swe zadanie w tempie żywszem i w sposób nie równie aktualniejszy.

Prenumerata „Krytyki“ wynosi rocznie 10 rb. 20 kop. półrocznie 5 rb., 10 kop.

Adresować należy: Administracja „Krytyki“, Kraków, ul. Staszica 5.

Choroby uszu, nosa i gardła
Dr. B. Czaplicki
Ordynator szpitala Anny Marji
Piotrkowska 120 tel. 32-33.
Przyjmuje od g. 11 do 12 rano i od 5 do 7 po poł. W niedziele i święta od 10 do 12 rano. 1206-12

Dr. M. Papierny
Akuszer i specjalista chorób kobiecych
b. ordyn. warsz. Uniwers. Kliniki Akuszer.
Przyjmuje od 10—11 i od 4 i pół do 6 i pół po poł.
ul. Południowa 23, tel. 18-85

Dr. Feliks Skusiewicz
Andrzeja 13.
Choroby skórne, weneryczne, moczościowe.
Przyjmuje: od 9¹/₂—11 g. rano 5—8 g. popoł. W niedziele święta od 9¹/₂—12 g. rano
Telef. 26-26.

Dr. Med. A. Margolis
JUNIO
Zielona 6. Tel. 6-13.
Choroby żołądka i kiszki.
przyjmuje od 9—11 rano i od 4—7 po poł. r1-580E

Dr. Rabinowicz
CHOROBY. GARDŁA, NOSA I USZU
3 Zielna 3.

Doktór W. DUTKIEWICZ
Choroby skórne i weneryczne przeprowadził się, mieszka obecnie **Nawrot Mr. L.**
9—12 r. i 5—8 pp.
Panie od 4—5 pp

Dr. Litmanowicz
Krótka 12., (tel. 13-81)
Choroby: nerek, pęcherza, cewki i t. d.
Godziny przyjęć: do 10 rano i od 4—7 po południu.

Dr. S. Siniński
Choroby wewnętrzne i nerwowe spec.
(serca, płuc i przemiany materji)
WOLCZANSKA 2, róg Zawadzkiej.
Godz. przyjęć: 9-11 i 3-7 wiecz.

Dr. J. Silberstrom
Zawadzka № 12
Ordynator amb. Czerwonego Krzyża.
Choroby skóry, weneryczne, płciowe (przy sfilisie preparat 606). Kosmetyka lekarska (usuwanie szpecących włosów, piast etc. przyjmuje od 12-2 3-5 w niedziele od 11-8. Dla Pań 4-6

Doktór med. KAROL RIEDER
Choroby dzieci. Nawrot 7
Telef. 32-42. Od 4-7-ej. 1-2E

Piękną skórę można mieć po zastosowaniu nowego kremu „Namor“ przeciw piegom, opaleniznie, przeczernieniu, wrogom i liszajom. Krem ten w krótkim czasie doprowadza skórę do śnieżnej białości. Cena № 1.—50 № 2 mocniejszy 75 kop.

Nowość! Specjalny krem „Namor“ № 4 na porę wiosenną zapobiegający opaleniznie. Cena № 4.—1 rb.

Żądać we wszystkich lepszych aptekach, składach aptecznych i perfumeryjach.

Swieże masło śmietankowe
można dostać w najlepszym gatunku codziennie, jak również wszystkie produkty mleczne **po tanich cenach** tylko u

R. ROZENBERGA, Średnia № 5.

Poszukuję

zarządu domem mogę złożyć 1500 na wyższą sumę poręczenia. Łaskawe oferty proszę składać pod lit. T. Ł. w Administracji niniejszego pisma. 4407—0—1

Pierwsza Warszawska
Lekarsko-dentystyczna szkoła
Lek. dent. **L. SZYMANSKIEGO.**

od 1897 r. Warszawa ul. Nowomiodowa № 1. Przyjmuje od 14 go października. Program na żądanie. Za celujące postępy stypendja zatwierdzone przez Ministr. Spr. Wewn. Na wszechrosyjskiej hygienicznej wystawie nagrodzona medalem. 2900—6

Dr. L. Prybalski
powrócił.
POŁUDNIOWA 2. Tel. 18-59
Choroby skórne, włosów, (kosmetyka lekarska) weneryczne, moczościowe i niemocy płciowe; Leczenie syfilisu Sauerem „E-Nich-Nata“ „606 914“ wódrożynie. Leczenie elektroiznością i masażem wibracyjnym.
Przyjmuje: chorych od 8—1 rano i od 4—6 po poł., panie od 5—6 po poł. Dla pań osobna poręczenia.

